

A kongresszus szelleme

Az orvosegészségügyi szakszervezet egyetemi bizottságának tervei

1967 — a kongresszusok éve. Nyáron a kongresszusok nyarán gyűltek össze Budapestén az orvosegészségügyi szakszervezet képviselői, hogy a párt IX. kongresszusa után, az új gazdasági mechanizmus bevezetésének előestéjén tanácskozzák meg az egészségügyi dolgozók érdekeinek védelmének időszerű problémáit.

— Mit jelentett a VI. kongresszus az egyetemek és speciálisan a Szegei Orvostudományi Egyetem számára? — ezzel a kérdéssel kerestük fel dr. Tényi Mária docenset, a szakszervezeti bizottság elnökét.

Növekszik a hatáskör

— Az egészségügyi szakszervezetek munkáját is elsősorban befolyásolja majd a jövőben az, hogy növekszik hatáskörük. Több joga és több kötelessége lesz a szakszervezeteknek. Legfontosabbnak azt a döntést tartom, amely szerint a szakszervezet vezetőinek tárgyalásokon tanácskozáson nemcsak tanácskozási, de vétójoguk is lesz.

Bizonyos kérdésekben természetesen még nem született döntés, hiszen a szakszervezetek feladatai kapcsolatban lesznek az új gazdasági mechanizmus teremtette helyzettel. Általánosságban mondhatjuk, hogy a szakszervezetnek nagyobb aktivitást kell kifejtenie, de pontosan körülírni még nem tudjuk. Mindenesetre: a szakszervezeteknek kötelessége a dolgozókat felvilágosítani. A tények ismertetésével, a helyes nézőpont kialakításával is sokat tehetünk az egyetemi vezetés megsegítésére.

— Konkrét elképzelések közül mit emelne ki?

— A kongresszuson hallottuk azt is, hogy emelik a szakképzett egészségügyi káderek létszámát. 1970-ig fokozatosan tízezer dolgozóval bővül ez a létszám. Számunkra ez rendkívül örövendes tény, hiszen ez az egészségügyi munka minőségi javítását hozza magával.

Az elosztást a szakszervezeteknek kell ellenőrizniük, hogy a káderekkel nem eláratott intézményeket segítse majd a létszámfejlesztés.

Ugyanakkor ez újabb feladatot is jelent: még fokozottabban kell arra ügyelni, hogy a dolgozók megfelelő körülményeit biztosítsák. A létszámnövekedést figyelembe véve szorgalmazni kell a szociális létesítmények megteremtését, ahol még nem sikerült ezt elérni.

Bérekérdések a napirenden

Az orvosegyetem viszonylatában a Dóm téri épületek átalakításánál kell ügyelnünk arra, hogy az eddig hiányzó öltöző és ebédlő helyiségek biztosítva legyenek a felújítás után.

— Az orvosegészségügyi szakszervezet szíves munkájának volt eredménye többek között az egészségügyi középiskák fizetésrendezése. Foglalkozik-e azóta a szakszervezet bérproblémákkal?

— Szakszervezetünk a jövőben azt tartja legfontosabbnak, amelyről a kongresszus, ha feltételes módon is, szó esett: az alsókáderek: beteghordozók stb. béreinek rendezését. Ha a népgazdaság fejlődése ezt lehetővé teszi, akkor jelentősen javulhat majd a gyógyító munka is. Nem vesszük le a napirendről a fiatal orvosok bérproblémáját sem, de ennek megoldásához országos összefogásra van szükség.

— Hogyan hatott a kongresszus az orvosegyetem szakszervezetének mindennapi munkájára?

— Munkatervünk már a kongresszus szellemében készült. Pontos határidőkkel, fokozott ellenőrzéssel is hatékonyabbá akarjuk munkánkat tenni. Itt máris gátoló tényezők bizonyulnak az építkezések. Kultúrfelelősségünk nem képes betartani a határidőt, hiszen a gazdaság épü-

letének átalakítása vontatottan halad. Áll a könyvtár újrendezése.

Nincs kultúrterem, ifjúsági klub. A nehézségek ellenére a kongresszus által határozottba foglalt széleskörű politikai oktatást megvalósítjuk. Októbertől kezdődően ilyen jellegű konferenciákon elsősorban az új gazdasági mechanizmus rendszeréről tartunk majd előadásokat.

Új kezdeményezésünk, hogy a középiskákra valamint az orvosok továbbképzésére konferenciákat rendezünk, ahol a klinikák laborvezetői beszámolnak az új módszerekről, arról, hogy a betegellátás érdekében miként lehet ezeket a módszereket átadni más klinikáknak is.

— A jövő szakszervezeti munkájának közelebb kell kerülnie a dolgozókhöz. Hogyan remélik ezt elérni?

Intézeti szakszervezeti napok

— Októberben minden intézetben szakszervezeti napokat tartunk. Ezeket részt vesz a szakszervezeti bizottságok legalább három tagja. S nem mint meghívott s udvariasan hallgató vendég. Azért lesznek ott, hogy egy-együk beszámoljon a szakszervezeti bizottságnak az utóbbi években végzett munkájáról, amelyet eddig nem ismertek eléggé a dolgozók. Eddig a szokásos szakszervezeti gyűlésekre kevesen jöttek el. Most mi megyünk a dolgozókhoz felvilágosítani őket, meghallgatni terveiket javaslataikat.

Az orvosegészségügyi szakszervezet nagy feladatok várnak. Az eddiginél jóval bonyolultabb feladatok. Nehéz lesz az út a következő kongresszusig. A hetedik, amely visszatérítve az elmúlt évekre választ ad majd sok olyan mondatra is, amely megtöltötte kérdőjeleivel ezt a beszélgetést.

V. M.

A társadalom szolgálatában

Egy kommunista tudós életútja

HATVANHÁROM éves. Életműve immár kiteljesedett. A munka, amit naponta végez, becsületére válna akármelyik 20–30 éves fiatalnak. Társadalmi-közéleti tevékenysége példamutatóan sokoldalú s méltó része egy magasrendű humanista, a társadalom szolgálatát életfeladatának hirdető és vállaló kommunista tudós munkásságának.

Dr. Julez Miklós professzorral I. sz. belklinikai dolgozószobában erről az életműről beszélgettünk. Életről és élethivatásról. Az útról, amely négy évtizede indult s nehézségeken, áttörhetetlennek tűnt akadályokon, tragikus csapásokon, megpróbáltatásokkal teli időszakokon keresztül törtélenlül vezetett máig.

— Harmadéves egyetemista voltam — emlékezik a kezdetre — amikor gyakorlatom lettem a pesti egyetem élettani intézetében. Belgyógyász a Korányi-klinikán képeztem magam. Tizenhét év telt el azóta. S addig? Kezdetből fogva arra törekedtem, hogy ne maradjak el választott tudományterületem a fejlődéstől. Két munkaszolgálat között 1940–41-ben Eszterházy-ösztöndíjas voltam. Dolgoztam megfeszített erővel, nem hagytam magam eltiporni. Tragikus, nehéz időszakok? Igen... Szüleimet, egész családomat elvesztettem. Sírjuk nincs, ahová virágot vihetnék. Csak az emlék van. Emlék, amit nem tudok s nem is akarok elfelejteni. Apámé, aki egyszerű tanító volt s akitől a szívósságot, a céltudatos szorgalmat, a következetes munka szeretetét tanultam. Erre a következetességre és céltudatos szorgalomra neveltem a fiamat, aki most áll ott, ahol én negyven évvel ezelőtt. Pokolból jöttem vissza 1945-ben s mindent előlről kellett kezdenem. Hogy éltem túl? Nem tudom, talán hogy hittem a emberekben... Hogy ez a hit nem tört meg bennem ott sem. Ez segített.

ÁLLOMÁSOK. Esztendő, szívós munkában eltelt évek a Rusznay-klinikán. Onnan jött Szegedre kilenc évvel ezelőtt Julez professzor.

— Az év — folytatja —

épp úgy emlékeztet esztendő az életben, mint ez a mostani. Akkor védtem meg nagydoktori disszertációm s neveztek ki „nem tanszékvezető egyetemi tanárrá”. Akkor került nyomdába munkásságom összegzéséül 1000 oldalas monográfiám „Az endokrin betegségek diagnosztikája és korélettani alapjai. Endokrinológiával 1932 óta foglalkozom, azóta művelem annak különböző területeit. Endokrinológiából habilitáltam, abból írtam doktori disszertációm. A felszabadulás óta harcoltam s harcolok a magyar klinikai endokrinológia elismeréséért. Amit elértem... Magyarországon Szeged a klinikai endokrinológia központja. Amit nem... Hogy amiképp Romániában, Csehszlovákiában, Bulgáriában, a Szovjetunióban nem is beszélve, működnek önálló endokrinológiai klinikák és tudományos kutatóintézetek, Magyarországon is létesüljön ilyen önálló intézménye ennek az új s a kutatási eredmények nyomán mind jelentősebbé váló orvosi tudományterületnek. A klinikán, amelynek vezetője vagyok, van önálló endokrin-osztály. Előzmények nélkül kezdünk dolgozni, amikor Szegedre kerültem. Nem volt könnyű dolgom. Magyarországon a vese- és keringési kutatásoknak van nagy hagyománya. Eredményeink? A kialakult jó légkör, a kitűnő klinikai gárda, a következetes és fegyelmezett kollektív alkotómunka eredményei. A klinikán mióta itt vagyok, négy munkatársam nyerte el a tudomány doktora fokozatot s a fiatalabbak közül, akiket már valóban tekinthetek „tanítványaimnak” további négy készítette el és nyújtotta be kandidátusi disszertációját. Tavaly decemberben jelent meg Kovács Kálmán docenssel közösen írt munkánk, monográfiám folytatása, az „Endokrin betegségek gyógyítása és elméleti alapjai”. Dr. Faredin Imre és Tóth István vegyészekkel közösen most rendezük saját alá hat évi kutató munkánk eredményeként 20 éves dolgozatunkat, mely a női hormonműködés zavarairól, a nők szőrösödésével kap-

csolatos új megállapításainkat összegzi. Harmincöt évi tudományos, szervező és irányító munkám elismerését éreztem abban, hogy májusban a Magyar Tudományos Akadémiai levelező tagjai sorába választott. Munkámban mint tudós és mint kommunista sok támogatást kaptam a helyi párt-szervezetektől. Tagja vagyok az MSZMP Csongrád megyei bizottságának s ebben a minőségben igyekszem ott a szegedi tudományos élet érdekeit mindenben képviselni.

A SAALE MENTI Halle város heteken át ünnepelt júniusban. A Halle-i Luther Márton Egyetem, amely a reformáció fellegvárának, a híres, ősi Wittembergi Egyetemnek jogutódja volt ezeknek az ünnepségeknek a központja. Június elején az egyetem orvostudományi fakultása az orvostudományok klinikuma 250 éves oktatását ünnepelte. Június 18–24 között ünnepelték meg a Hallei és a Wittenbergi Egyetemek egyesítésének 150. évfordulóját. Ennek keretében, június 22-én választotta Julez professzort díszdoktorává az egyetem.

— Németországban a háború óta kétszer tartottam előadást — mondja ezzel kapcsolatban a professzor — mind a kétszer a Német Demokratikus Köztársaságban. Tavaly — miután egyetemünk és a Halle-i egyetem között testvéregyetemi kapcsolatot áll fenn — meghívtak előadónak az orvosi fakultás június elején rendezett ünnepi ülésszakára. 1967 elején pedig levelet kaptam A. Freye professzortól, a fakultás dékánjától, melyben arról értesített, hogy az egyetem díszdoktorai sorába kíván választani. Hogy ez milyen jelentős megtiszteltetés, azt akkor tudtam meg, amikor az avatási ünnepségen elmondták, hogy a többszáz éves egyetemnek én vagyok a kilencedik honoris causa orvos doktora s az első magyar orvos, aki ezt a címet nyerte. Jóllehet a kitüntetés, az elismerés. S az különösen, amikor a dékán feleségemnek is gratulált, mintegy kifejezve: a feleség, az életárs, aki nyugodt otthon, kiegyensúlyozott családi életet biztosít, első segítőtársa a tudós, s a legtöbbet adja ahhoz, hogy munkáját zavartalanul, eredményesen végezhesse.

A PERGAMENRE írt, függőpecsétetes díszes oklevél visszakerült kerek tokjába. Elismerés és most már emléke is. Új feladatok, új tennivalók következnek. Készül az akadémiai székfoglaló, az előadás a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóján rendezendő tudományos ülésszakra. S újabb harcok és a hit... Az életmód és két vejejárója, mindenkor lendítőereje.

PAPP LAJOS

Új tanszékvezető főiskolánkon

A művelődésügyi miniszter dr. Pálmai Kálmánt, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezető helyettesét főiskolai tanárrá nevezte ki és megbízta a Szegei Tanárképző Főiskola Irodalmi Tanszékének vezetésével. Főiskolánk új tanszékvezetője október 1-től vette át az Irodalmi Tanszék munkájának irányítását, amelynek eddig Turák János, főiskolai docens volt megbízott, ideiglenes vezetője.

(Folytatjuk)

II. rész

Reigl Endre:

Így éltünk a táborban

A másik megtisztelő cím, a Mini Kukorica tulajdonosa német lány. Rá különösen jól illik a kislány megjelölés, hiszen mindössze 130 cm magas. Így még az egyébként is alacsony német küldöttségéből is kír.

— A kukorica két és fél méter magas volt. Legalább. Én meg egy-harminc. Legfeljebb. Logikus: ugráltam. A rossznyelvek ugyan azt mondják, hogy létrán kellett feltenni engem a kukorica cimeréhez, ez azonban nem így volt! Amíg bírtam, ugráltam. Utána? Kerestem magamnak — a nevemnek megfelelő — mini-kukoricát... — nagy nevetés fogadja a bejelentést. És sok bólogatás. Ugyanis többnyire a kukoricák nőttek magasabbra...

Pista bácsi

A lánytábor legnépszerűbb embere. Személyleírása: legalább 100 kilogramm, nagyhasú, csupaszív bácsi. Ezek után már természetes, hogy ő volt a tábor főszakácsa. Nem véletlen, hogy a lányok közül mindenki dícsérte az ellátást.

— Én csak azt modom, nem ráfizetés az, ha bőséges, jó ennielől kapnak a táborlakók. Ha éhes a gyerek, kevesebbet dolgozik, ez viszont már veszteség. Aztán meg hazautaznak a lányok, elmesélik, hogy

milyen rossz volt a „kaja”, — mert legelőször ezt mondják el ám otthon! — és nincs az a szülő, aki még egyszer építőtáborba engedné a csemetéjét. Ezt akarják? Nem hiszem! Én mindent megtettem, ami tőlem telhetett volt. Ha azt kérdezi az igazgató, hogy hol van az a két kiló krumpli, ami hiányzik, én csak azt mondom, hát hol lenne, megették a gyerekek! Válgon egészségükre!

Darina és társai

A székkutasi volt kastély egyik szobájában laktak a nyitrai és a szegedi tanárképzős lányok. Lakosztályuk alapján 6k voltak az „urak”, mégis mennyire irigyleték a sátorlakó „egyszerű” embereket! Elvégre, a sátor az igazi...

— Az első napok nehezek voltak, nem értettük egymás nyelvét. A nyitraitak közül csak én beszéltek magyarul — mondja Judita Benőova — így én közvetítettem. Jobb híján pedig oroszul, vagy mutogatással értettük meg manukat a lányokat. Most pedig? Beszélnek ugyan továbbra sem tudnak egymás nyelvén, mégis

megértik egymást. Előfordult olyan is nem egyszer, hogy magyarul szólt valaki egy szlovák lányhoz, például, hogy várj meg. Bár nem értette, a hangsúlyból mégis következtetett. Felelt is rá — természetesen szlovákul — hogy jól van, várók.

A nyitrai tanítóképzősök néhány magyar szót is megtanultak. Közülük Darina Drdosova volt a legszorgalmasabb.

— Apasor tábu — mondja. S hogy miért? Az még nem megy magyarul. A szegediek, Fáy Mária és Szanka Mária mesélik.

— Első nap Darina tévedésből egy apasort címezett le. Még büszke is volt rá, hogy neki milyen sok címerje kad. Aztán a tábor egyik agrónomus vezetője — ahogy Darina nevezi „Lajoskát” — Alaposan letolta. Azóta „tábu”.

Az eleven nyitrai kislány azonban más bonyodalmakban is belekeveredett magyar szókincse miatt. Amikor — jutalomképpen, mint a brigádverseny egyik részgyőztese — Mártélyra utaztak a tanárképzősök, Darina elérkezettnek találta az időt, tudása fitogtatására. Annál is inkább.... Mert éppen

szükséges volt. A kérdés így hangzott.

— Köszönöm szépen, hol vécé?

A kérdezőt fiatalember arcát állt hiszem tökéletesen felesleges leírni...

Egy kis hangtan

Az „ö” és az „ü” hangok kiejtése szerint sohasem sikerült a szlovák lányoknak. A magyarok pedig szorgalmasan javították. Aztán egyszer valaki meguntta és a következő javítónak ezt mondta: „Kukacos vagy mint az első osztályú cse-resznye!” Ettől kezdve „büntetlenül” lehetett a két említett hang helyett „o”-t és „u”-t használni. De az egészségügyre szó is leggyakrabban így hangzott: egészségügyre!

Egy nem mindennapi sporteseményre is sor került a táborozás alatt. Lányok — fiúk labdarúgó mérkőzést rendeztek, amelyen teljesen megérdemelten 4:3 arányban a lányok diadalmaskodtak. A mérkőzés hőse Judita volt, akit hamarosan a nyitrai Albert jelszóval tüntettek ki.

— Egyike vagyok Csehszlovákia női labdarúgó-já-

tékvezetőinek. Mérkőzést is vezettem, így már láttam, hogyan kell belerúgni a labdába. Hogy jól ment? Istenem, édesapám is focista volt.

Ha ők voltak éjjel őrősbent rettegett a tábor. Miért?

— Első alkalommal összedűlt a száradó női mindenféléket. Összekötöttük, aztán zsupsz, fel az egész a fára. Micsoda balhé volt reggel! Aztán mások is követtek a példánkat. Az orvosok például a cipőket hordták egy kupacba reggelre. Örökig tartott míg mindenki megtalálta a saját lábbelijét. De ez már a táborozáshoz tartozik...

Komszomolisták

A székkutasi tábor hatéves történetében először vettek részt a tábor munkájában a Szovjetunió komszomolistái.

— Örömmel utaztunk Magyarországra. A táborozáshoz fűzött reményeink teljes mértékben valóra váltak, igazán jól éreztük magunkat. Hátra van még az egy hetes szegedi látogatás és a balatoni nyaralás. Ez is biztos jól fog sikerülni. Akkor pedig ugyanazt mondhatjuk, amit eddig hangzottunk: érdemes volt eljönni! — foglalja össze a brigád véleményét Liza Grigorjeva brigádvezető.